

ELS TREBALLS SE PUBLI-
QUEN BAIX LA RESPON-
SABILITAT DE LLURS
AUTORS
NO'S RETORNEN ELS ORI-
GINALS

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

PREUS DE SOTSCRIPCIÓ:
TRIMESTRE 1'50 PESSETES
ANUNCIS: A PREUS CON-
VENCIONALS
NUMERO SOLT: 10 CÉNTS.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
RAMBLA DE SANT JOAN, 50, BAIXOS = TELÉFON 256

TARRAGONA, Diumenge, 24 de Novembre de 1918

ESTABLIMENT TIPOGRÀFIC:
LLORENS I CABRÉ = CARRER DE FORTUNY, NÚM. 4

Catalunya en l' hora de la pau

RÉPLICA

(ACABAMENT)

A n'En Pere Boret

Es sencillament hermosa la vostra modestia, mon volguíssim amic i company en catalanisme, d'aquell catalanisme que va entrar triomfalment a Tarragona el diumenge de Rams—data ben simbòlica per cert—farà uns 18 anys, però mal no vos plagui, heu sigut i sou el nostre *leader*, precisament perquè no ho habeu volgut ser de nom, ni n'heu tingut el gest; però és lo cert que de dret i de fet no s'ha pogut prescindir del vostre valiosíssim concurs en tots els afers de la vida ciutadana, i sempre, i en tot moment la vostra paraula i la vostra ploma ha sigut escoltada i llegida amb respecte, fineses per aquells qui, cegats per coses personals, vos negaben les vostres virtuts cíviques.

Però deixem çò qu'els francesos en diuen *terre a terre* i aixequem una mica el vol, i retornem a la nostra polèmica.

Bé saben qu'el nostre Catalanisme primitiu embestia de dret les qüestions de fons i de forma. Recordem les Assemblies de l'Unió Catalanista de Balaguer, de Barcelona i de Tarragona. Restaba no més a resoldre la qüestió religiosa d'una manera definitiva. El modern catalanisme va esdevenir potser massa científic i d'aquí que tot lo que guanyava en substància ho perdia en els detalls.

Un polític castellà, en Donoso Cortés, ja sostenia qu'en el fons de tota qüestió política l'entranya principal era la religiosa. Teniu raó en queixarvos de que Catalunya no hagi embestit de plè tots els aspectes de la vida humana. Ara n'estém tocant les conseqüències, doncs ens trovém en l' hora suprema de la Pau sense un criteri format, no ja sols en materia religiosa, sino en lo polític i en lo social. El nostre poble és essencialment lliberal i democràtic, i per manca d'una cohesió establerta i manifestada apar avui un poble de conservadurisme. ¿Qui en té la culpa? Llarc i costós seria d'explicar i més encara de definir, però sembla a primera vista qu'els mateixos homes liberals i democràtics. Els elements conservadors han tingut i tenen una organització i una força preponderant qu'els fa apareixer com a amos del nacionalisme català; els seus contrincants, pel contrari, han donat sempre la visió d'una desfeta, d'una cosa per comensar, d'una cosa que s'ha de construir, però que mai arriban els materials.

I durant la guerra, i ara que venturosament ha arribat la Pau, esclatant i definitiva pels aliats—com pressentíem en el nostre primer article—

aquesta gran massa del nacionalisme ha de resoldre el seu sentir. I diu vos serenament en el vostre article «L' hora de la pau ens trova desprevinguts, descuidats, casi indiferents.» Aquest era el nostre plany, i aquest és el nostre raonament.

El vostre bell article és tot un programa de govern i nosaltres no tindriem cap repar en revisar-lo, car a la fi de la revisió en podria naixer el credo definitiu; mes, això que vos diu no s'habia dit encara i per tant no tenia un valor públic.

Si, si; Catalunya s'ha de manifestar en lo religiós, en lo polític i en lo social si vol ésser Nació; no fer-ho, equival a la simple teoria d'un regionalisme més o menys acomodaticí. D'aquí que durant aquestes hores de gestes èpiques i d'heroismes incontables el nostre poble hagi esdevingut un còs sense ànima, un cervell sense ordenació.

Quan les hores fortes han passat, sembla qu'els esperits es vulguin comouren... però les hores que passen no tornen i les que vindran restan en la foscor.

¿D'ahont vindrà la llum? ¿Qui la farà? Vos, i els vostres, ho esperem confiadament i honrament de la banda de la República, de la República espanyola. Mai han sigut els republicans de més enllà del Ebre, ni grans ni gaire amics nostres. Això ho saben ben bé. Avui les coses han pres un altre caire; no obstant i això, els Lerroux, els Giners de los Rios, els Castrovidos i els mateixos Domingos han sentit més aviat vibrar els seus cors per la causa d'una República unitaria-espanyolista que per una federació de nacionalitats ibèriques. Avui, repetim, les coses han mudat i ara sembla molt raonable parlar de l'Autonomia de Catalunya.

Mes, reparém també que çò mateix diuen els monàrquics d'ahir, els qui no volien ni sisquera *dialogar* sobre les coses de Catalunya. Ens trovém, doncs, que avui tots reconeixen el dret a lo nostre. Precisa no més que ens ho donguin; però això que no sabem si ens ho donaran els uns o els altres ens ho hauria pogut concedir la Conferència de la Pau si la nostra personalitat nacional s'hagués manifestat de bones a primeres de la banda dels pobles qui cercaben la seva llibertat, tantes vegades escarnida i ultratjada.

L'història dels fets ens hauria valgut més que no pas tota la nostre política. No hauríem pogut portar-hi gaires afirmacions, però la nostra protesta seca i dura del 1914 fineses avui hauria sigut l'argumentació més lligítima i valoritzada.

Però l' hora nostra ha passat... diu amargament, i per a cercar-la de bell

nou ens aconselleu els grans ideals de Llibertat i Progrés... Mai n'hem sigut enemics car els sentim botre dintre del nostre cor. El nostre primer crit de catalanisme, quan encara érem ben joves i no era *moda* dir-s'en vá ser per a nosaltres una exclamació de Llibertat dintre de l'esperit català que bategaba frenètic. El nostre primer pas a la vida corporativa va resultar de fet un acte de Progrés; quan també era *moda* no fer res o trovar-ho tot fet, encare que malament. No ens espanten pas els nobles ideals, ans al contrari els estimém fundament. Ens manca avui una qualitat (entre tantes altres de defectuoses com en debém tindre) i és aquesta la amor a la actuació pública. No la sentim per les amargors rebudes i pels desenganys soferts, pero en tenim, o pensém tenir-ne una, i és aquesta, la nostra admiració pels qui actuen. A n'aquets els podrém de vegades criticar o discrepar en el ordre de les qüestions, mes, aixís i tot els venerém, doncs ells son a la fi els qui portan la càrrega feixuga i d'ells n'esperém una millor renaixença. I d'entre aquestos vos en sou preferit per les moltes raons públiques i privades que no citarém ara per a no ferir la vostra extremada i delicada modestia.

I prou per avui.

L' hora de la Pau ha esdevingut triomfadora pels aliats, la nostra gran causa. En sentim una joia infinita. Que no tardi la nostra gran hora, aquell demà que en dies més falaguers i romàntics el cantabem amb una estrofa final que deia:

aquell demà que s'acosta
i tan tarda en arribá.

CARLES DE VIANA.

**

NOTA

Escrit el precedent article a mitjos de la setmana passada, el món ha donat tantes convulsions que són impossibles de condensar en un simple comentari.

D'entre tants fets com passen, el més sortint per a nosaltres és la petició de l'Autonomia catalana pels elements republicans, no fa gaire temps declarats enemics nostres; i per altre, el plebiscit de Catalunya sollicitant çò mateix.

Benvinguda signi aquesta reacció de tots els homes d'esquerra en prò dels nostres ideals, i saludém cap descobert el grandios acte d'ahir celebrat a Barcelona. Tan debò un i altre fet s'uneixin amb estreta abraçada de germanó, ara que el món està en vies de fruir una Pau definitiva sota l'Imperi del Dret, la Justícia i la Llibertat.

Carles de Viana.

♦ ♦ ♦

Hossana

La causa de la França i les seves aliades ha triomfat. El Dret i la Raó ha sobresortit per sobre la força i la brutalitat. Els canons han callat i la coloma amb el ram d'oliver, símbol de Pau, ha devalat a la Terra, entrant la tranquil·litat en les llars fins are plenes de dolor. Benhaurada l' hora. El triomf de la causa aliada ha de repercu-

tir en benefici de tota l'humanitat i'ls dolls de sang vesada que ha regat mars i terres de l'Europa serà el ferment que ha de donar vida al cos ubèrrim d'una era nova de promoció, que a passos agegantats és presentada, demostració evident de que'ls esforços i els sacrificis no han sigut estèrils. Aquesta guerra, que omplirà pàgines de gloria en l'història del món, ens donará com a fruit sant de son si la llibertat i la gaubansa que hom desitja, aplanant i desfent els falsos motllos on fins avui s'eren formats els valers de les generacions caduques i corcades, causa palesa de tots els mals i freturances de dolor on l'humanitat se ussabantava.

El triomf just i esplendorós de la entente anorreant al kolós germànic amb totes ses agalles de dolentaria i orgull deu ésser celebrat amb vives vibratori de plaer. Nosaltres, en aquets instants de suprema joia que omplena els cors de tots els bons, sentim profons anhels de satisfacció celebrant l'acabament de la guerra, fent vots per a que de la mateixa ne devingui l'esclat potent d'una mútua intel·ligència que decanti les consciències de les gents cap a volers de la Justícia i l'Equitat, raó suprema per un benestar general.

¡Visca la Pau! ¡Visca l'amor entre l'humana gent! ¡Visca Catalunya!

RAMÓN DE CAPÇANES.

♦ ♦ ♦

Novembre

Les fulles mortes van caient damunt les neus pures i netes.
Eva-Natura no hi veu pas les il·lusions seves desfetes.
Nova Diana torna al bosc amb el buirac ple de sagetes;
Va a caçà Amors, Amors que han dit tant russinyols
(i tants poetes.

Es el mes de l'ensenyament de la terra per la complerta despulla dels arbres malalts; es el pas de la tardor a l'hivern i és l'esdevindrer de la fredor dels jorns amb l'enguniosa claror que minva.

Es molt trist Novembre, és una minça carícia del mal temps que se atreveix a petjar les ciutats, omplint-les de basarda. Es el mes de la reverent tristor que inflama el sentiment.

Arriben les crisantemes i les flors tristes, i tot esdevé d'una tristor penetrant.

Comença el mes amb un consagrament als morts... una heretgia més de la vida; un record de fatidisme d'honorar a la mort, quins fa cavalcar amb crescut neguit engunios.

Jo l'anematitzo aquesta folla heretgia del commemorament als morts.

Mentres en la ciutat s'engoleix la gent en l'abocament de la disbauxa... en la pau freda del cementiri, llença flama al vent, la llumaneta d'oli, la llum que honora'l pas dels cucs, que s'apleguen en l'ossamenta dels nostres afins.

¿Si deu haver-hi un esclat d'ironia, entre quelcun filosofant, deambulant l'esperit per l'espai, tot sentint com els cucs roseguen; mentres l'empallafall de joiells de la multitud s'atrafegen a mena de profanació, alçant la veu, dintre el recinte del jardí de la mort?

Jo crec que sí que filosofeu; i fins els esperits llencen anatemes per çò mateix; tal vegada es convencen que en la vida visqueren en penombres i martres de la fosca i eterna condemnació enigmàtica.

Ara en aquesta diada que l'iglesia els destina, il·luminan-los com a mena de cuques de llum que's destaquen en

mig de la verdor del prat, on se cobejen, cal esperar una heretgia, una heretgia que's farà prompte; i fins ens plaurà a tots per l'endiablament que esdevindrà, puix cal que esperem veure els cementiri il·luminats per làmpares elèctriques de filament metàlic. L'avenç arribará a la pau freda del cementiri.

Novembre devalla amb recances. Recances dolces y neguit.

Flors de romanticisme llueixen en el pit que glateix de les fembres esplendents.

Sota la vesta odorant en la formosor dels pits com clavells que desboten, diminutes llueixen les violetes.

Primeres violes sentimentals. Color de mistericisme.

Devenen incomparables les dones darrera l'encant temptador.

Flaires de flors, ofegant l'odorositat de l'essència de nards. Nards nevats.

Violes d'esguard escritador...

Novembre té una encomanadiça feblesa de mal sentimental.

El sabor del *Don Juan* en les taules del teatre avença solemniat, mentres instintivament avença en els sentits jovençans l'aventura.

L'aventura *tenoviesca*.

I Novembre devé cansós...

Un fred quiet fa començar agafar els abrigs...

I les primeres neus fan un petó pudorós en els cims de Puigmal.

Novembre marxa...

I el record de l'aventura viu latent en el pit, com el record inesborrable d'un vodevil de pausada sexualitat.

SALVADOR TORRELL I EULALIA.

♦ ♦ ♦

Visca la guerra!!!

Ganancies que han obtingut els navilers espanyols des de'l començament de la guerra:

La Bilbaina de Navegació cotisava les seves accions en Juliol de 1914 a 100 pessetes; en igual dia de 1915, a 202; en 1916, a 742; en 1917, a 800; en 1918, a 920, guanyant en quatre anys 720 pessetes per cada 100.

La Navilera Vascongada, en 1914, a 88; en 1915, a 200; en 1916, a 299; en 1917, a 348; en 1918, a 570; en quatre anys han pujat 482 pessetes.

La Marítima Unió, en 1914, a 150; en 1915, a 205; en 1916, a 888; en 1917, a 1.252, i en 1918, a 1.250.

La Companyia Olazarri, en 1914, a 48; en 1915, a 49.

La Companyia Sota i Aznar, en 1914 a 137; en 1915, a 240; en 1916, a 863; en 1917, a 730; en 1918, a 3.440; en quatre anys han augmentat 3.303 pessetes per cada 100.

La Companyia carrilaira del Nord, des de'l dia primer de Gener de 1918 al 10 del present, ha obtingut una ganancia de 14.840.169 pessetes, de les quals 1.188.583 corresponen a la primera desena de Setembre.

Durant els vuit primers mesos de 1918 la Companyia de M. Z. A. els seus ingresos són de 14.730.518 pessetes, pertanyent a la darrera desena de Agost un ingrès de 302.693 pessetes.

La Companyia de Madrid-Càceres-Portugal, del primer de Gener al 20 de Setembre de 1918 ha experimentat un alça de 1.204.075 pessetes, i durant la desena de Setembre un altra de pessetes 408.859.

La Companyia de l'Oest ha experimentat també un alça de 840.804 i durant el Setembre 351.670 pessetes.

La Cervesa embotellada i pasteuritzada

per la **Casa Blandinieres**

se recomana per a evitar tofa mena de contagi d'enfermetats infeccioses.

Més ganancies burgeses.

Segons la memoria repartida per la Societat Recinera Espanyola, durant el passat any de 1917 ha obtingut un benefici líquid, treient els impostos, de 7.591.412 pessetes.

Per últim, la Companyia «Azucara Brasileira», els beneficis obtinguts fins el 31 de Març, és de 10 mil·lions de francs.

¡Pobre gent, d'aquesta feta a captar!
¡Ganancies obreres!

Jornals insuficients, sense feina, les robes empenyades, deshauci de les seves llars, fam i miseria arreu... i el qui demani pa el fusell en mig del carrer i... ¡visca la guerra!

F. MIRALPEIX.

Barcelona, Novembre 1918.

Petit homenatge a l'Antoni Rovira i Virgili

D'entre'ls molts escriptors que s'han ocupat de la ja acabada guerra europea, i d'un modo especial dels assumptes internacionals molt avans d'exclatar la mes gran tragedia que ha presentat l'humanitat, ha sobresortit un nom, català, tarragoní, que cada vegada que'l llegim al peu d'aquelles magistrals cròniques o a les cobertes d'aquells llibres que ens ensenyen ja la trama de les nacionalitats quasi resuscitades, ja el modo d'escriure la nostra llengua catalana, ens recorda un sens fi d'emoció i de intimitats de l'infancia, que les fruim amb veredera dellectansa.

Aquest nom, que tots els tarragonins avui venerem per ésser un dels nostres mestres, és el de l'Antoni Rovira i Virgili.

En el camp de les lletres s'ha obert el pas que tots admirarem—i ens en enorgullim, els tarragonins,—lo que és degut al seu talent revestit d'una modestia innata ja en ell.

Avui, doncs, creiem que és arribada la hora de testimoniar-li an En Rovira i Virgili aquest afecte i aquesta gran admiració que tenim a l'amici al company en lletres, i a tal objecte un nombre de tarragonins va tenir el gran acert de escriure-li la següent carta, que no dubtem se veurà corresposta:

«Sr. D. A. Rovira i Virgili.

Barcelona.

Volgut amic Rovira: Acabada amb un èxit esplendent i sense incidencies desagradables la grandiosa manifestació de simpatia a les Nacions aliades celebrada pel nostre poble amb el concurs de l'Ajuntament, vaig pensar que un dels fills de l'antiga, monumental i quieta Tarragona s'havia fet mereixedor al reconeixement de propis i extranyos, no tan sols per l'acertada orientació de les seves cròniques diaries, sino també per aquella famosa «Història dels Moviments Nacionalistes» i que era precis que'ls seus compatricis li fessin conèixer, per mig d'un acte públic, que'l seu nom no havia caigut en el peu de l'oblit, sino que's recordava amb admiració i orgull.

Vaig manifestar el meu propòsit als amics Ribas, Homedes, Lloret, Floresví, Oliva, Macià, Mallol i Bernabé Martí, quins aculliren la idea amb ver entusiasme i m'encarregaren te pregues en nom de tots, me donguis dia festiu per a venir a juntar-te amb nosaltres en banquet de germanor espiritual, coralíssima i patriòtica, ja que ens hauràs comprés de sobres és a tu a qui es tracta de festejar.

Serà un acte esplèndid i digne de la teva ben fonamentada reputació literària.

Tindràs un nó pels teus antics companys? No ho espera el teu ver amic,

J. Brú Ferrer.

Tarragona 18 Novembre de 1918.

No dubtant que l'amic Rovira acceptarà aquest petit homenatge, preguem a tots els seus amics que vulguin concórrre a l'apat, que se serveixin inscriure a l'Unió Nacionalista Republicana, ont se'ls enterarà de tots els detalls pertinents al cas.

Des de'l Morell

Una mala criatura

Si de pares bons en surten fills dolens, de pares dolens què en surtiràn?

Fa més d'un any que està vacant la plaça de metge titular d'aquest poble. Ja en escrits anteriors remarcarem que el factotum de tots els enredos perque atravesa el poble de Morell era el cacic Hortet, puix encara dura la seva mala influencia sobre les voluntats no sols de la majoria, a la que procura tenir i té sempre dividida, si que també al cos municipal, arribant fins al extrem de fer-se seus als qui podrien corregir-lo per medi de fer-los subvencionar amb quantitats de 800 i menys pessetes anyals.

Perque el públic es faci càrrec de la situació del poble de Morell, anem a dirigir unes preguntes al Magnífic alcalde, esperant les contestarà, de lo contrari podrem dir que no sols careix de autoritat si que també del més petit àtom de humà.

¿Es cert que la instalció de la llum eléctrica pública la varen pagar amb la reducció del sou dels empleats municipals sereno, metge, farmacèutic i veterinari?

¿Es cert que al farmacèutic titular se li fa firmar un contracte privat conformant-se en cobrar solsament 250 pessetes i no les que figuren al presupost?

¿Es cert que el referit farmacèutic mai ha cobrat res per suministre de medicaments als pobres? ¿Què s'en fa de la quantitat presupostada per a el fi benèfic?

¿Per què al referit titular mai se li ha dat llista de pobres?

¿Com és que aquest Ajuntament, després de mesos de haver anunciat la plaça de veterinari titular no ha cobert encare el nomenament en un dels tres professors que varen sollicitar-lo?

¿Com és que no cobrant els titulars les quantitats reglamentaries, hi hagi qui cobri una subvenció?

¿Es cert que l'Ajuntament fa mesos va rebre un requeriment del senyor governador manant que se anunciés la titular de metge i de qual requeriment els concejals no en saben res? ¿Fins quan aquets homes han de ser juguets i fer de ninot a la voluntat d'un Papu?

Es que al cacic li ha convingut ocultar tal orde governativa per por de que el Papu perdi el sou, l'altre la subvenció i el darrer l'almoïna? Tot això i molt més que treurem, és llum que tenim en el poble de Morell per obra i gracia, vida i miracles d'una mala criatura.

Cridem, per despidó d'aquesta, l'atenció del senyor governador, esperancats de que farà tota la justicia que permeti la llei a fi i objecte de corregir i posar remei a tantes ilegalitats, cosa que espera tot el poble de Morell.

¿Es just que aquets senyors de la Comuna cobrin i xupin i els carrers estignin mal urbanitzats, bruts i intransitables, amb la fortor dels corrals de tossinos dins el poble i en el carrer de més trànsit, com és el de la Estació?

¿Es cert que els guardes, en lloc de guardar lo de comú, són dedicats a altres quefers?

PREGUNTÓ.

GABANS RECIUS, són els millors
SASTRERIA DE F. GABRIEL

Plaça de la Constitució

Nostra autonomia

El dissapte de la passada setmana tingué lloc a Barcelona un gran acte: el de fer entrega del plebiscit obert entre'ls Ajuntaments de Catalunya per demanar l'autonomia de nostra terra. A dit acte, que revestí una gran importancia, haguereu volgut donar tota l'amplitud que mereixia, des de aquestes columnes, a no privar-nos ho el destinar nostre setmanari a commemorar la firma del pau armistici.

Avui, passats vuit dies, fins podem fer comentaris, per que sucesos vinguts de la capital d'Espanya ho imposen.

A l'hora en que Catalunya demostrava quin era el seu voler, a Madrid firmaven els diputats republicans una proposició en demanda de que ens fos concedida l'autonomia integral, i'l Govern en Consell de Ministres feia seva l'autonomia que per Catalunya vol el ministre català de tanda, En Roig i Bergadà...

L'acte de Barcelona fou d'una gran alegria per a nosaltres...

L'acte dels Diputats republicans és una gran victoria per a nosaltres...

L'acte de Roig i Bergadà ha sigut una gran pena per a nosaltres...

A l'altura en que el regoneixement de la personalitat de les Nacionalitats ha arribat, l'acte de Roig i Bergadà no és cap solució i fins és un perill, ja que des de'l moment en que no soluciona, deix en peu la qüestió, i'ls governs d'Espanya deuen solucionar el nostre problema si volen tindre les mans lliures per acometre grans obres; mentres tant lo nostre serà la seva eterna preocupació.

Una descentralització mes o menys intensa no satisfà l'aspiració demostrada en aquest últim plebiscit, i's fa necessari el comprendre que lo que volem es d'absoluta justicia i per tant, tard o d'hora, ho conseguirem. Lo mes perillós fora que l'esguard nostre s'hagués de dirigir cap el costat aquell per on han devallat els nous principis de Llibertat dels pobles...

L'autonomia integral es nostra aspiració. Ja la teniem, i de terres de Castella sortí la mà que'ns la vá arreballar.

Fá doscents quatre anys que la demanem.

A veure si a la fi, desesperancats i melancolics, haurem de repetir ironicamente els versos de nostre gran poeta:

Oh, Castella castellana,
si la terra catalana
no t'hagues conegut mai.

Tarragona devant el triomf de la causa del dret

L'acte del passat diumenge

Catalunya, que ha sigut sempre bresol de llibertat i que quan era independent vessà la sang dels seus ciutadans en defensa de les causes nobles de dret i de justicia, lluitant per la llibertat dels pobles, sens fer-los mai provincies, sino nacions lliures i germanes i que fins avui, amb tot i estar junyida a un altra Estat, com a provincia, en virtut d'un ignominios tractat i, per lo tant, impossibilitada per a que la seva senyera figurés al costat de les de les nacions aliades per la defensa del dret i de la justicia, ha aportat extra-oficialment el seu gra de sorra al triomf de la humanitat, regant amb la sang de mes de deu mil dels seus fills els camps de la lluita, no podia per menys que associar-se a la joia que tot el món sent per el triomf dels aliats, que és el seu.

Totes les provincies, les viles i els pobles han homenatjat als aliats i han celebrat el triomf del món. Tarragona no volgué ésser menys i el celebrà el passat diumenge.

La sessió en honor als aliats.

Des de molt abans de l'hora anunciada el local de l'Ajuntament i la plasa de la Font, amb tot i ploure, estava a curull ple de gent.

Faltaven justament pocs minuts per a les onze quan l'alcalde accidental, senyor Oliva, donà per començat l'acte.

Ocupen la Presidencia, a mes del mentat senyor, els nostres bons amics i companys en política el president de la Diputació, senyor Lloret, i el diputat a Corts per Gandesa, senyor Mallol; el tinent alcalde de Reus senyor

Figueras i el consul d'Italia, senyor Orovio. En els escons, a mes dels concejals de les minories republicana, socialista i regionalista, hi prenen seient varis diputats provincials, alguns representants d'entitats culturals i polítiques, varis representants dels Ajuntaments de la provincia i els consuls de les nacions homenatjades.

En el moment de començar l'acte una banda de música interpreta l'himne de la Llibertat, «La Marsellesa», que és escoltada a peu dret per tots i chorejada. L'entusiasme és grant, indescriptible. Els vives a la República, a Catalunya lliure i als aliats es repeteixen sens parar. El poble de Tarragona vol demostrar amb el seu entusiasme que no ha permanescut indiferent en la lluita per la llibertat del món.

Per fi, la Presidencia es va obligada recomanar al poble que moderi el seu entusiasme i que sàpiga portar-se amb cultura i dignitat, manifestant que el triomf que es celebra no és el triomf d'una nació, sino de la humanitat tota. (Aplaudiments.)

El senyor Gilabert, concejal de la minoria nacionalista, s'adhereix al acte en nom dels que representa i en brillant discurs exposa que'ls dotze mil voluntaris que han lluitat a França, son la prova més clara del modo de pensar de la nostra terra. Els catalans beneien sempre a la nació veïna que ha sapigut escriure en la historia dos fets imborrables; la proclamació dels drets del home i la implantació de la justicia sobre la força. (Grans aplaudiments.)

El senyor Bernabé Martí en nom del

«Orfeó Tarragoní» i de l'«Associació d'Estudis Catalans», s'associa al acte, manifestant que l'art i la cultura no poden per menys que posar-se al costat de la raó i la justicia. (Aplausos.)

En nom de la colonia francesa de Tarragona i del Consul de França senyor Merelo, que's trova ausent, parla el senyor Reynand, qui diu que mai ha duptat de la simpatia dels tarragonins envers les nacions aliades, empró que si així no hagués sigut, bastaria l'acte d'avui, hermós baix tots els conceptes per a desfer l'erro.

Acaba donant visques a Tarragona, a Catalunya i a Espanya. (Aplausos.)

El senyor Barbier manifesta que hi ha hagut gent interessada en dividir el poble espanyol del francès, sens conseguir-ho i creu que ara més que mai s'estrenyarán els braços d'unió entre les dugues nacions germanes.

Finalitza la seva peroració, que ha sigut brillant, amb un visca Catalunya i Espanya. (Aplausos.)

El senyor Tarín, que és saludat amb forts aplaudiments al aixecar-se, en nom dels sportmens tarragonins, diu amb brillant paraula, que'l triomf dels aliats representa el triomf del Dret i de la Justicia, de la civilització i del progrés sobre la força. (Grans aplaudiments.)

La presidencia anuncia que l'Ajuntament de Tarragona, tenint en compte lo fet per dit senyor amb lo que refereix a la cultura física dels tarragonins, durant els anys que fa que conviu entre nosaltres, té el propòsit de nomenar-lo ciutadà de Tarragona. (Grans aplaudiments.)

El senyor Floresví, en nom de la classe obrera, manifesta que l'acte que se està celebrant no és el triomf dels aliats, sino el triomf humà, degut al heroic esforç de França i les seves aliades.

Celebrem l'enderrocament del militarisme, de la propietat privada i la fi de la explotació de l'home per l'home. Se ha titllat a la classe obrera d'antipatriota, quan precisament és la única que pot eridar, sens ruboritzar-se, viva Espanya, perquè és la única que vol redimir-la de l'oproví de la tirania. (Aplaudiments sorollosos.)

El senyor Ventosa, en nom dels regionalistes i dels Amics de França, glossa la victoria de la humanitat i acaba fent vots per a que des de avui s'estableixi en el món una era de pau i amor i per a que s'estableixi una unió entre obrers i capitalistes. (Aplaudiments.)

El concejal de Reus Sr. Simó dedica un sentit record als morts i mutilats de la guerra i especialment als catalans, que tan alt han deixat el nom de Catalunya. Trenta dugues testes coronades han caigut i nosaltres no volem que en quedi cap en peu. Pesí al qui pesí, Catalunya i Espanya logran les seves aspiracions. Els Pireneus tenen que desaparèixer encar que siga materialment. (Aplausos.)

El senyor Mallol es felicita del patriotisme i del sacrifici sens límits de França, i diu que tal volta no estem lluny de que també tinguem que fer-ne algun nosaltres, encar que no tan grant. Catalunya fruita ben prompte de l'Autonomia, empró no podem contentar-nos amb això sol; tenim que treballar per la desaparició de les testes coronades. (Grans aplaudiments.)

El senyor Lloret, amb eloqüent paraula, fa notar que cap orador ha pronunciat tan sisquera la mes petita paraula d'odi i rencor, de lo que se'n congratula. Invita a tots a celebrar pròxim triomf de Catalunya i de la Espanya lliberal. (Aplaudiments prollongats.)

El senyor Orovio, com a concejal, se adhereix al acte, empró parla en nom del Govern d'Italia i, com a decano dels consuls, dona les gracias en nom de tots per l'atenció que el poble

XACOLATE ORTHÍ-TARRAGONA

PRODUCTE PUR i de PRIMA CALITAT : El més RIC EN CACAO : Aliment NUTRITIU per excel·lència

de Tarragona ha dispensat a les nacions per ells representades. (Aplausos.)

La presidència fa un elocuent resum, les bandes de música entonen «La Marsellesa» i «Els Segadors», que son escoltats a peu dret i cantats per el públic que omplena el local, es repeteixen els visques, i en mig d'un entusiasme grandios es dona per acabat l'acte, organitzant-se seguidament la manifestació que resultà imponent.

Unes tres mil persones amb banderes i entonant «Els Segadors» i «La Marsellesa», acompanyaren l'Ajuntament fins al vice-consulat belga, donant visques a la República, a les nacions aliades i a Catalunya nació.

Les bandes de música entonen els himnes aliats i per fi, la Presidència, senyor Oliva, després de donar varis visques, dona per acabat l'acte i prega es disolguin els manifestants.

A les dos de la tarda es celebrà un banquet al Hotel Paris, en el que hi prengueren part mes de 60 comensals, pronunciant-se eloqüents discursos a l'hora del brindis.

L'acte fou tot ell un gran èxit.

PERE FRANCESH

Practicant de Medicina i Cirurgia
Especialitat en Massatge i Callista
VISITA A DOMICILI
Plassa de la Font 47, entressol

Els Amics del Arbre i el Sr. Lloret

A l'objecte de que siguin sabedors tots els amics del nostre honorable company En Pere Lloret i Ordeix, reprodum una comunicació que la Delegació provincial dels Amics de la Festa de l'Arbre ha dirigit al Consell regional:

«M. I. S.: Es tarea grata para el espíritu que se deleita en la contemplación de toda obra de cultura ciudadana, poder recompensar, estimular, al autor de la misma, sea alto, sea humilde, otorgándole el galardón que le corresponde. Y sube de punto esa satisfacción, es mayor el mérito que se contrae, cuando esas obras redundan en beneficio del desvalido, del huérfano, del que está privado de las inefables dulzuras del hogar y de sus puros e incomparables amores. Toda obra de público embellecimiento educa el sentido de lo bello en el pueblo, le atrae, e insensiblemente le purifica, le inclina a amar la luz, el sol, los árboles y las flores y le aparta del vicio y de la degradación. La obra del que muy bien puede denominarse «Parque de la Casa de Caridad», o «Jardín de la Casa provincial de Beneficencia», es de un encanto indescriptible, revela un amor profundo a los asilados, es de evidente trascendencia educativa, y un gran elemento de cultura.

Los albergados en aquella santa casa, santa por muchos y elevados conceptos, gozaban de dos bellezas soberanas, excelsas; el cielo y el mar, pero les faltaba otra belleza, no menos encantadora, dulce y atractiva, que tiene perfumes para la tierra y los atesora también para el alma; les faltaban... flores y jardines, que fueran suyos, que los tuvieran en casa, que los pudieran gozar... y cultivar.

En aquellos jardines recibirán los asilados un ósculo amoroso, perfumado, de la madre naturaleza, que les hará más llevadera la falta de otros que, desgraciadamente, no les es posible recibir.

Por estas y otras muchas consideraciones que podría exponer el que suscribe, estima acto de justicia y llegado el caso, de proponer al Consejo de la Asociación de los Amigos de la Fiesta del Arbol de Barcelona el nombramiento de socio de honor y protector de la misma a favor de D. Pedro Lloret y Ordeix, Presidente de la Diputación, e iniciador y propulsor de los Jardines a que nos referimos.

A las bendiciones que, sin duda, habrá recibido de los asilados, de las buenas y abnegadas Hermanas y de las muchas personas que han visitado aquel hoy ameno y grato recinto, una el Sr. Lloret ese justo y honroso testimonio de consideración, que, indudablemente, le otorgará la representación genuina de los Amigos del Arbol de Cataluña, y que será motivo de sincera y legítima satisfacción para los entusiastas Amigos del Arbol de Tarragona.

Dios guarde a V. S. muchos años. —Tarragona 20 Noviembre de 1918.— Manuel de Peñarubia.—M. I. S. Presidente de la Asociación de los Amigos de la Fiesta del Arbol. Barcelona.

CASA COCA

COMTE DE RIUS, 7 - TARRAGONA
Respalls de tota mena, especialitat en articles de pell i per a viatge, hules per a llits i taules, gutaperxes i linoleums.

El Manifest dels republicans

Firmat pel Directori de la Federació Republicana, compost pels senyors D. Alexandre Lerroux, D. Hermengild Giner de los Rios, D. Marcolí Domingo, D. Robert Castrovido i D. Manuel Marraco, s'ha facilitat el següent manifest:

«El deure i el patriotisme han sumat en una sola voluntat les voluntats dels homes representatius de la democràcia republicana. Nosaltres som els seus delegats i actuarem en funcions de poder executiu. Amb aquesta autoritat ens dirigim als republicans per a que ens obeeixin i a tot el país per a que ens escolti.

Necessitem el concurs de tots els espanyols que senten la gravetat del present moment, perquè el problema no és de Monarquia o República, sinó de Pàtria o Monarquia. Esser o no ésser; ven's aquí la disjuntiva per a Espanya, i nosaltres volem que sigui, que perduri, amb la personalitat gloriosa que encara no ha perdut l'espiritualitat romàntica que va assenyalar el seu pas per la història. Però com que no pot perdurar amb la Monarquia, ni ésser escoltada en la Societat de les Nacions, sinó en la plenitud de la seva dignitat sobirana, és indispensable que canvi d'arrel les seves institucions. Per no haver canviat a temps arribem ja a deshora i la crisi de la transformació es va a plantejar en circumstàncies d'extraordinari perill.

Nosaltres, capacitats de la nostra responsabilitat i amb la ferma resolució de salvar el país en aquesta crisi, declarem condicions indispensables per a conjurar aquell perill:

Primera. La conservació de l'ordre.

Segona. El manteniment de la disciplina militar per la neutralitat de l'exèrcit en les lluites polítiques.

Tercera. El conqüeriment del poder i l'exercici de les seves funcions amb tal diligència i oportunitat que entre el Govern del nou i de l'antic règim no quedi solució de continuïtat per on esclati l'onada devastadora de una anarquia sense principis, sense finalitat i sense solvència dels seus factors.

Amb el concurs de totes les classes socials i amb el de la nostra voluntat, energica fins al sacrifici i l'agè que fos necessari, ens proposem que prevalguin aquestes tres condicions, les quals constitueixen des d'ara la nostra norma de conducta. Si prevalen ens será aleshores possible governar ràpidament, fent dels dies mesos, traduint en Decrets aquelles solucions polítiques o de justícia social que animen en l'ànima del poble i la manca d'oportuna satisfacció de les quals ha engendrat la protesta revolucionaria a tot arreu i és el germen en el nostre país d'amenaçadors perills.

No és just que generacions successives de jornaleros treballin per a generacions successives de propietaris que no coneixin llurs propietaris ni amen llurs terres. La terra ha d'ésser per al que la fecunda, la llaura i l'embelleix amb l'amor del seu treball.

La República redimirà els esclaus del terreny i reconciliarà el pagés amb el camp, transformant el contracte de arrendament en cens redimible, l'arrendatari en propietari de la terra i posant-lo en condicions de bastar-se a si mateix per l'organització del crèdit agrari, la mobilització de la propietat, la reorganització del Registre i el Notariat, la creació de Sindicats i Cooperatives i la difusió de l'ensenyament professional agrícola.

Els grans latifundis, les terres sense cultivar, seran lícitament expropiades per l'Estat, per a convertir-les en bens comunals, patrimoni dels municipis amb destí al pro-comú, en qualsevol de les formes del dret consuetudinari o en altres noves que l'esperit dels temps hagi creat.

No pot ésser que l'obra de progrés moral realitzat per la civilització s'aturi satisfet per la meua transformació de l'esclau i el servent en obrer assalariat subjecte a contingències implacables del seu agotament, de la manca de treball, de la inseguretat de l'esdevenidor, de la malaltia sense empar, de l'aïllament feroç que sofreixen les generacions obreres en mig de la ciutat.

(Se continuará)

Casa Llauradó

San Agustí, 19

Rebudes les més selectes novitats en
PELLETERIA : ROBA BLANCA
JERSEYS : VELLUTS : TAPICERIES
LLANES PIRENEUS : TAPETS
EDREDONS : MANTES : ASTORS
CORTINATGES : LLANERIA : SEDERIA
I LENCERIA
GÉNEROS DE PUNT, DE LLANA
I DE COTÓ
300 ABRIGS DE SENYOR CLASSE
EXTRA A MEITAT DEL SEU VALOR

A pesar de les circumstàncies actuals els preus en tots els articles son en extrem limitadíssims.

LA SASTRERIA DE A. Gavaldá

TÉ EXPOSADES LES ULTIMES NOVETATS EN FIGURINS PER A AQUESTA

TEMPORADA

PREUS AMB ECONOMIA

Mendez-Núñez, 6, ent.

TARRAGONA

GRAN TINTORERIA LA REUSENSE

VDA. DE INGLÉS MAGRIÑÁ

Baixada Peixateria, 21 : TARRAGONA

Aquesta casa, sen la mes important en el seu ram, es la única en aquesta plassa que executa el verdader

RENTAT EN SEC

sobre todas las robas.

En 24 horas es deixen llestos els dols y tots els treballs que precisin. Es tenyeixen tota classe de colors com la mostra que es desitgi, igual com també es tenyeixen les robes negres en colors. Les sotanes y manteos, ademés de tenyir-se en un bon negre, es planxen d'una forma especial, evitant el llustre.

¡Ficseusi bé! Aquesta es la casa a on tróvareu el máxim de la PRONTITUT — PERFECCIÓ — Y — ECONOMIA

LLIBRERIA PAPERERIA ESTAMPERIA DIBUIX PINTURA ESCRITORI

ELÍSEO PONZ MASSAGUÉ

SUCCESOR DE FILLS DE J. FONT

CORRESPONSAL de la casa FARINETTI per a SEGELLS DE GOMA, RELLEUS EN PAPER, ESMALTS, etc., etc., i de la casa «ARTE CRISTIANO» de OLOT per a ESTATUARIA RELIGIOSA

Baixada Misericordia, 7 Teléfon 393 Tarragona

Ferreteria de Bernabé Martí

Bateria de cuina — Eines de totes classes
Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos

Articles per a Sport

SANT AGUSTÍ, 9 I 11-TARRAGONA

CLÍNICA VETERINARIA I TALLER DE CONSTRUCCIÓ

POMPEU VALL

NOYA DE S. FRUCTÓS, 3 TARRAGONA

P. Lloret i Ordeix

Advocat : Corredor de Comerç Col·legiat
Apodaca, 6 : Tarragona : Telefon 95

Gestió i intervenció d'operacions bancaries : Ordres de borsa

Fábregas i Recasens

Banquers
Valors :: Cupons :: Borsa :: Canvi :: Giros
Rambla dels Estudis, 4 :: Barcelona

Ferros per a obres de totes classes : Retxes : Especialitat en treballs d'art.

TALLER DE CERRALLERIA
— DE —
JOSEP GIL SABATÉ
CARRER PORTELLA, 9
TARRAGONA

Báscules, Balances i Romanes. Reparacions de totes classes.

GRANS MAGATZEMS
Las Balears

Sabateria : Sombrereria : Camiseria : Corbateria : Géneros de punt : Especialitat i grans existències en mitjes i mitjons.

ROBA BLANCA PREU FITXO
TELEFON 116

Confiteria i Pasteleria
— DE —
Francisco Tuset
(Ex-dependènt de la casa Palá)

Gros assortit en reposteria : Tortades replenes i Pasta de Brioxis. Especialitat en Pastes seques : Carquinyolis i Borregos : Xarops i Horxates.

RAMBLA S. JOAN, 41
TARRAGONA

Impremta : de Llorens i Gabré

Fortuny, núm. 4
: Tarragona :

TINTORERIA MODERNA
de Angel Alcoverro

Unió, 33. — Taller: Gasómetro, 32. — TARRAGONA

SUCURSALS A GANDESA, VILLALBA, BOT I BATEA

L'amo d'aquesta tintoreria té'l gust de posar en coneixement de la seva nombrosa clientela i del públic en general que ha rebut un immens assortit en colors de la present temporada i en especial els negres de BREMEN. Per a convenses visiten aquest establiment.

Es ren en i tenyeixen tota classe de teixits de llana, fil i cotó per difícils que sigan

Es renten i tenyeixen sotanes i manteos en negres especials.

Es renten en sec trajos de senyorí senyora; lo mateix que tota classe de cortinatges, tapets, boás, guants, estors, mantel·lines, gorres, etc

Els negres es tenyeixen en colors.

Especialitat en els planxats sens perjudicar els teixits.

Gran rapides en els dols. Se serveixen els encàrrecs amb promptitut.

GRAN REBAIXA DE PREUS

No confondre-s: Tintoreria Moderna, Unió, 33 - Tarragona

Hotel Internacional
Recentment inaugurat
Confort modern
COMTE DE RIUS, 17
1 AUGUST, 26
TARRAGONA

HIMALAYA
El rei dels licors estomacals
FABRICANTS:
Fills de Joan Vilá Granada
MARCA REGISTRADA
Gran Diploma d'Honor en l'Exposició de Buenos Aires
Demaneu en els cafés i pasteleries
Indicat per a casaments, batetjos i banquets

Fábrica de Braguers i de Aparatos Ortopedicos (TRENCA TS)
EL BRAGUER ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el més práctic i modere per a la retensió i curació de les hernies per cróniques i rebeldes que signin.
Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infancia i tot lo concernent a Cirurgia i Ortopedia.
ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAXES VENTRALS
Casa Montserrat
UNIÓN, 34 TARRAGONA

COLMADO CENTRAL
— DE —
Frederic Miret
Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves vins, xampanyis i tota classe de comestibles.
Unió, 28 : TARRAGONA
TELEFON 245

Instal·lacions — DE —
Electricitat i aigua
Lampisteria en general
Timbres — Teléons
Material Eléctric
Antón Montesinos
Apodaca, 27
TELÉFON 324
TARRAGONA

STOCK Michelin i Dunlop
Accesoris i pe es soltes per a
Bicicletes, Motocicletes i Automovils
Oils lubricants, betzines i bujies = Vulcanització i venda de neumáticos i càmares per a tota classe de Autos =
Despatx i Exposició: Masien i C.
Unió, 32 :: Teléon 259
Garage
TARRAGONA

Casa Literas
Recomana al públic sos acreditats Cafés
Torrefacció diaria
Gran assortit de articles del ram de ultramarins.
Garantia absoluta amb la qualitat dels seus géneros.
Servei a domicili
MAJOR, 3
TELÉFON 241
TARRAGONA

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
dels cassos de vellesa, malaltia, invalidesa, viudetat i mort
inscripta en el Govern civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.
Director facultatiu: **DR. RABADA**
Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla Sant Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7—TARRAGONA

Menjadors del Jardí de Francisco López
AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16
TARRAGONA
Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endevant i a la carta.
Hospedades per temporada a preus convencionals.
Habitacions amb llum eléctrica

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA
Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro-química d'orina. productes patològics. Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.
BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADA
Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu. ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melg de les Cases de Socors de Barcelona
Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7 — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. Per a'ls pobres, franca dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.
Rambla de Sant Joan, 90, entressol.—TARRAGONA

MOSTELLE (RAIMOST)
Suc de raims sense alcohol
The Grape, Juice C. L.
Londres i Tarragona
El Vermouth més higiènic
Un excelen refrese
El millor aliment en les malalties i convalescencia
Se ven per tot arrén

Sastreria
Novitat
— DE —
Lluís Montserrat
PORTALET, 1
PLASSA DE LA FONT, 51
TARRAGONA

Petit Versailles Bar de Moda
Refrescos-Café-Licors-Dolços
Explendit servei de Restaurant:
Piano eléctric - Overt dia i nit
Rambla S. Joan, n.º 49
Teléon, 242
Tarragona

Per a bons **EMBUTITS**
— de —
totesmenes — a la —
TOCINERIA
— de —
Antoni Ventura
Unió, 11
Tarragona

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI
— DE —
Joan M. Piñol
Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181
Gran assortit de llibres ratllats de totes menes i tamans : Escribanfes : Plumens Silográfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc
Gran novetat en pitja papers amb rellojje veritat
Postals de totes menes i albums per a les mateixes
PREUS SUMAMENT BARATOS
Unió, 1 - Tarragona